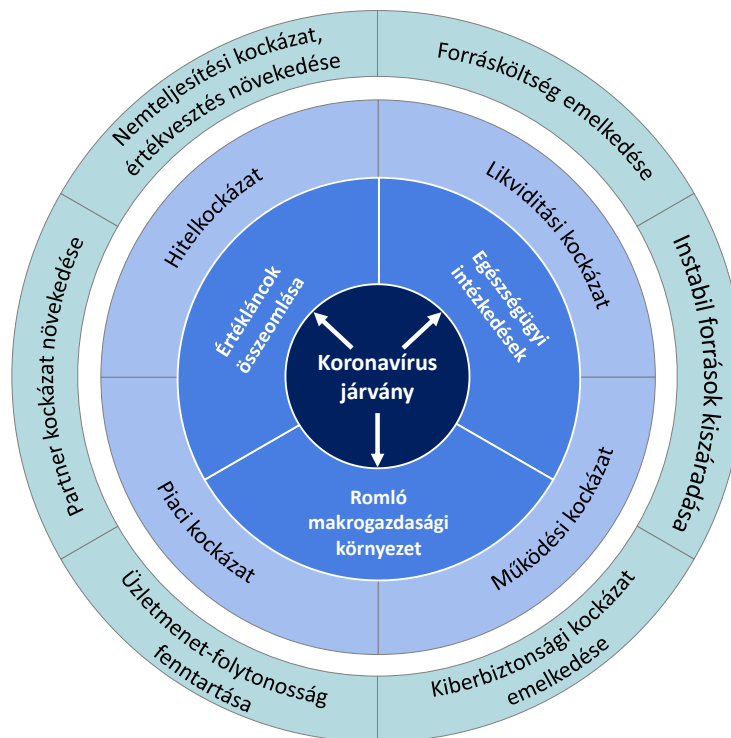

Megérte előre készülni: stabil hazai bankok néztek szembe a járvánnyal

A koronavírus-világjárvány rendkívül súlyos pénzügyi, gazdasági sokkhelyzetet eredményezett a világban. A hazai bankrendszer azonban az elmúlt évek szabályozói és felügyeleti lépéseinek is köszönhetően felkészülten nézett szembe az új helyzettel. Az elmúlt években az MNB elvárásaival összhangban felépített tartalékoknak, mérlegtisztításnak és megfelelő mértékű kockázatvállalásnak köszönhetően a bankrendszer stabilan működik, és a kilábalást is hatékonyan tudja segíteni a reálgazdaság finanszírozásával.

A koronavírus-járvány több csatornán keresztül növelte a pénzügyi rendszerkockázatok mértékét. A járvány okozta gazdasági sokkhatás a hitelkockázat növekedését okozta mind a vállalati, mind a háztartási hitelállomány vonatkozásában az adósok jövedelmének csökkenése vagy teljes mértékű elvesztése miatt. Növekedtek a likviditási és finanszírozási kockázatok is, főként a tőkepiaci volatilitás emelkedése és a forrásbevonás feltételeinek romlása okán. A járványügyi intézkedések és társadalmi távolságtartás miatt a digitalizáció fejlesztése, valamint a működési és IT kockázatok kezelése is még nagyobb jelentőségre tett szert.

1. ábra: A koronavírus járvány transzmissziós mechanizmusa a bankrendszerben

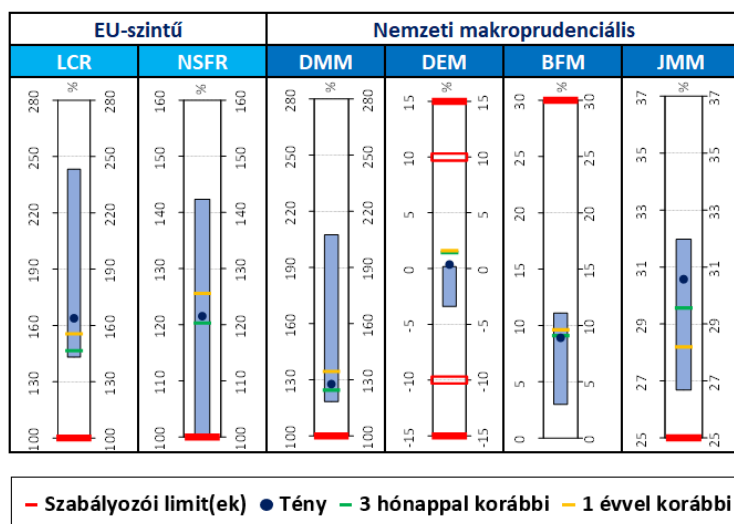
Forrás: MNB.

A korábbi PSZÁF jegybanki szervezetbe integrálása óta erős prudenciális jogosítványokkal rendelkező MNB mikro- és makroprudenciális intézkedéseinek és a koronavírus-járvány hatására meghozott jegybanki és kormányzati lépéseknek köszönhetően a bankszektor működése stabil és fenntartható maradt.

Az MNB 2015 óta az adósságfék szabályok útján preventív módon korlátozza a lakosság túlzott eladósodottságának újbóli kialakulását. A kötelező érvényű, átfogó szempontrendszer alapján kialakított előírások hitelügylet-szinten hatnak, így hatásosan mérsékelhetik a túlhitelzésből eredő kockázatokat, ezáltal erősítve a pénzügyi stabilitást. A szabályozás hozzájárult ahhoz, hogy a járvány a háztartásokat jövedelmileg nem kifizetett, ellenállóbb állapotban érte, így [nem beszélhetünk újabb devizahiteles válságról](#) sem.

A prudens hitelezés mellett a likviditási és finanszírozási helyzet is jelentősen javult 2008-hoz képest. Az EU-s szabályozások mellett 2015-től az MNB is bevezetett több előírást, amelyek likviditási pufferek felépítését és fenntartását, valamint a stabilabb, hosszabb lejáratú finanszírozási szerkezet kiépítését várják el. Ezek eredményeként a hazai bankrendszer megfelelő tartalékokkal, a sokkhelyzetekben jellemző gyors forráskivonás veszélyének jelentősen alacsonyabb szintje mellett szembesült a koronavírus-járvány hatásaival. Ez biztosítja azt is, hogy a likviditási helyzet ne jelentsen gátat a bankok hitelezési aktivitása tekintetében, így támogatva a bankrendszer gazdaság finanszírozásához való hozzájárulásának fenntartását.

2. ábra: A bankszektor likviditási és finanszírozási helyzete és annak változása

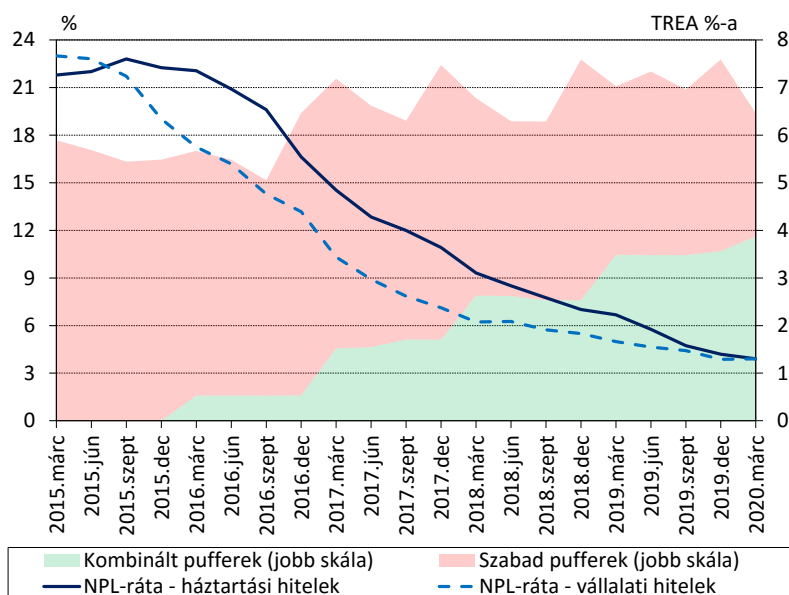

Megjegyzés: LCR – likviditásfedezeti ráta; NSFR – nettó stabil finanszírozási ráta; DMM – devizafinanszírozás-megfelelési mutató; DEM – devizaegyensúly mutató; BFM – bankközi finanszírozási mutató; JMM – jelzáloghitel-finanszírozás megfelelési mutató. Alsó és felső kvartilisek és súlyozott átlagok. A tényszámok 2020. május 31-i, JMM és NSFR esetében 2020. március 31-i adatok. Forrás: MNB.

A hazai bankrendszer tőkehelyzete is erős, amiben jelentős szerepe volt az elmúlt években bevezetett makroprudenciális tőkekövetelmények előírásának és az MNB felügyeleti úton meghatározott elvárásainak. A bankszektor tőkemegfelelése az elmúlt évek kedvező jövedelmezőségének is köszönhetően a hitelállomány dinamikus növekedése mellett is stabil maradt: a bankrendszer szabad és felszabadítható tőkepuffereinek összege 2017 óta a teljes kockázati kitettségérték 7 százaléká közelében áll.

A bankok ellenállóképességét és hitelezési kapacitását támogatja továbbá a mérlegek elmúlt években látott kitisztítása is. A nemteljesítő hitelállományok leépítését a kedvező piaci folyamatok mellett a kiemelt kockázatot jelentő projekthitelek esetében a rendszerkockázati tőkepuffer MNB általi előírása is ösztönözte. Az MNB intézkedéseinek hatására a nemteljesítő hitelek állományának aránya 2020 elejére a vállalati és háztartási hitelek esetén egyaránt a teljes állomány 4 százaléka alá csökkent.

3. ábra: A bankrendszer szabad és felszabadítható puffereinek, valamint NPL-rátáinak alakulása

Megjegyzés: TREA – teljes kockázati kitettségérték. Kombinált pufferek: tőkefenntartási puffer, anticiklikus tőkepuffer, egyéb rendszerszinten jelentős intézmények tőkepuffere, rendszerkockázati tőkepuffer. Forrás: MNB

Az MNB ezen kívül felügyeleti hatóságként az elmúlt években megújított, a kockázat alapú megközelítés mellett az intézmények üzleti modelljeinek elemzésére és a fogyasztóvédelemre is komoly hangsúlyt fektető felügyeleti módszertan alapján támogatta a pénzügyi stabilitás fennmaradását.

A koronavírus-járvány okozta helyzetben tehát a fenti intézkedéseknek is köszönhetően a 2008-2009-es válságkezeléssel ellentétben a bankok jobban el tudják látni fő feladatukat, a gazdaságfinanszírozó szerepük betöltését. Ennek biztosítása érdekében a Kormány és az MNB a mostani helyzetben is számos intézkedéssel támogatta az intézmények működését, hitelezési kapacitásuk fenntartását. Ez szintén egy különbségre mutat rá a 2008-at követő időszakhoz képest, hiszen ezúttal nem késtek a jegybanki válaszlépések, hanem azonnali, nagyléptékű intézkedésekkel támogatja az MNB a gazdasági kilábalást és a pénzügyi stabilitás fenntartását. A főbb lépések közül érdemes néhányat kiemelni:

- **Moratórium:** Az MNB javaslatával összhangban a Kormány által bevezetett fizetési moratórium egyrészt enyhíti a háztartások és vállalkozások likviditási nehézségeit, támogatva a fogyasztás és a beruházások szintjének fenntartását, másrészt mérsékli a nemteljesítési kockázatokat is. Az érintett ügyfelek a hitelállomány mintegy 50-60 százaléka esetében éltek már a moratóriummal mind a vállalati, mind a háztartási szegmensben. Ennek köszönhetően mintegy 2000 milliárd forint maradhat az év végéig a lakosságnál és a vállalatoknál fogyasztási, beruházási vagy akár megtakarítási célokra.
- **NHP Hajrá:** A Monetáris Tanács 2020. április 20-án elindította, és azóta finomhangolta a Növekedési Hitelprogram Hajrá elnevezésű konstrukciót, 1000 milliárd forinttal megemelve a korábbi keretösszeget. Az NHP fix konstrukcióból előzőleg fel nem használt 500 milliárd forinttal együtt az MNB 1500 milliárd forintnyi olcsó és stabil forrást biztosít a kkv szektor hitelezésére az összevont NHP Hajrá konstrukció keretében.
- **Hitelezés támogatása likviditási és tőkeoldalról:** Az MNB monetáris politikai lépései (például a befogadható fedezeti kör nagyvállalati hitelekre való kiterjesztése, a kötelező tartaléktartás enyhítése, valamint a hosszú lejáratú hiteleszközök) tovább erősítik a bankrendszer likviditását. Továbbá a hitelezési kapacitás fenntartása érdekében az MNB több tőkepuffer-követelmény feloldásáról döntött, azok céljának megfelelően: a jó időkben felépített tartalékok most felhasználhatók a problémák áthidalására.

Habár a koronavírus járvány pénzügyi stabilitási kockázatai kezelhetők maradtak, az MNB továbbra is fokozottan monitorozza a pénzügyi kockázatok alakulását. Ennek keretében kiemelt hangsúlyt fektet a nagy frekvenciájú adatszolgáltatások nyomon követésére, valamint a sérülékenynek számító ügyfelek hitelkockázati jellemzőinek vizsgálatára.

„Szerkesztett formában megjelent a portfolio.hu oldalon 2020. szeptember 9-én.”